

Badische Landesbibliothek Karlsruhe

Digitale Sammlung der Badischen Landesbibliothek Karlsruhe

Commentarius in universam Aristotelis - Cod. Ettenheim-Münster 157

Aristoteles

[S.l.], 1611

Qvaestio III.

[urn:nbn:de:bsz:31-117375](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:bsz:31-117375)

QUESTIO III.

Quomodo scientia ab alijs cognitionibus differat?

Non e apud scientiam rem dubitabilem conferro
 quandoq; am rem e assensu et iudicio certam
 Dubitatio n. nulla iudicium e qd dubitare
 e quasi in aqilibris suspensam neutri parti
 contradictionis assensum vel dissentiu ptere
 vel qd p neutra parte iuffi ientia notitia
 vel p utraq; no equalis volunt. ut hñ docet
 S. Th. q. 14. de Veritate. a. 1. et 2. q. 12.
 d. 62. c. 5. Omnia igit dubitacione atq;
 etiam erroneis habitibus ac notitijs etiam com
 parans tñ cum illis cognitionibus quatuor
 tio facta e m. 2. q. 7. proo. ep. Hile. b. d. c. 3.

ARTICULVS .3.

Quomodo scientia ab Opinione differat?

De ista q. fuit agit Hiler l. 1. d. 2. c. 20.
 ex quo notandum: Opinione e noma agitata
 atq; subinde ita late usurpati et ois cogitio

quod est demonstrativa scilicet, vel principium
intelligentia vocatur opinio, per se si ad illam
speculativam pertinet. Ita. S. Th. intellexit
accipitur ab eodem fonte in. 1. 2. et de
sensibilibus: Cognitio de his quae accipiuntur ut
contingentia se aliter habent. Dico, ut con
tingentia, quae auctore scilicet etiam circa esse
necessarij sunt opinio quae vel non constat tota aliter
sita, vel tamen per veritatem probabiliter accidit.

Ita opinio, in eodem auctoribus vi. 3. de anima,
t. 159. his tribus modis amitti potest. Primo
per mutationem rei vel obiecti, ut si quis dormi
te largiretur continuare assensum de dormiente.
Secundo oblatione, ut si quis materialiter et for
maliter obiecti. Tertio si contraria ratio per
habilius occurrat.

Hoc modo sumpta opinio est quasi quaedam
legis aeternae generale, continetur sub se aliquid
specimentum. talis sive intuitiva cognitio qua evidenter
cognoscimus obiecta contingentia. ut si passim
tem huius auditorij esse alium, et nos in eo jam
vivere ac sensibile. Quae cognitiones a se

Opinio 3 modis
amittitur.

1. species opinio
nisi cognitio species
specimentum. talis sive

differant pp manifestam obiecti coadungentis
 plura ipsis species e fides (humana) na ^{2. species}
 da divina flati nil cogitatum q e iudicium ^{e fides humana.}
 quo contentinet vel dissentimus alium ppi ob
 iectiva pp dicentis auctoritatem. Porro ut
 fidem duo requirunt. Primum ut res credenda
 ab aliquo dicatur aut scribatur: Alterum ut q
 dicit verax et fide dignus sit ut recte doceat
 Conim. c. c. 2b. q. n. a. 2. q addunt credenti
 aliquando utramq e obfusca et incerta,
 qe scilicet is q credit nec addit dicentem
 ipso, necq etiam evidentem scit, illa no potest
 fallere et no mentiri. E contrario aliquando
 utramq e evidens, quod cum fit vocatur fides cui
 deus m testificante, nam licet tunc res quam
 tali fide credimus m ipsa se o sit evidens
 qe tu testis quod utramq e mihi evidens deo
 etiam rei credendo saltem aptissima quam
 deus evidenter communit, respectu credentis
 pp quam fides merito dicitur evidens m alio
 nampe m teste huiusmodi fides habet q ex multo m

verbis aut scripserit intelligit Romam esse
ibi summu pontificem residere. euidenter
in tali credenti conebat prius hanc a multis
dici aut scribi; deinde quodammodo videtur non
valiter saltim esse, eos qui talia dicunt ac scribunt
veros esse, quodammodo impossibile moraliter
est tot ac tales homines in asserenda re talia
ita conspirare. Dicitur quodammodo
solius Dei auctoritas supra et non falli-
bilis est quod non sit error et infinite longi-
tudine non vult ne potest fallere et non sit error
infinite sapiens utique veritas dicitur, falli
non potest.

3. species
opinio

Alia species est opinio
precepta sumpta quod deest tibi potest, iudicium incertum,
quo illud assensit vel dissentit uni parti contra
dictum, cum formidat oppositi. Dicitur
tunc iudicium incertum, excludit prius
omni intelligentiam, suam, et iudicium suum
imentalis rem cognita, et contra etiam opinio
talia sumpta quod tunc non videtur nec in
certitudinem de seipso; propterea dubitatio, quod
quam neutri parti contradictionis potest assensum
aut dissentium. De formidat oppositi

fides divina q̄ certior ē oī humana cogitatio
 que et p̄ quā hinc oī formidiales rebus a Deo
 revelatis; item deus excludit hanc p̄cā et prin-
 cipiorum intelligentiā, q̄ ut *Artes Doct. 1. Post.*
c. 2. ita certum faciunt scientem ut de falsitate
 oppositi aque certus sit ac de veritate prin-
 cipiorum ac conclusionis; oportet. n. magis scien-
 tia iniquitabilem ē, tam circa p̄missas quā
 circa conclusionē. Sed difficile ē qd̄ p̄ formidi-
 nem intelligatur, quodammodo *Artes 1. Eth. c. 3.*
 docent, et ex p̄sentia teste multi etiam falsi-
 simis opinionibus sine oī timore aque fir-
 mitate atq̄ dī sicut firmissimis adherent.

Adco iam dubio tu. 3. n. 4. v. ex tōi dubia
 sufficere formidinem virtuatē seu radicem
 tam q̄ si licet oī ē aliquid actualis timor
 vel dubitatio sed nil aliud quam quod opinio
 Debet ēē talis assensu sine iudicium, cui ex
 parte obiecti formalis vel materialis oī repug-
 net sub eī falsum. Itaq̄ hanc opinio multū a
 sua discrepat ad quā, ut tu ex p̄sentia *Ed.*

Xarrestimus.

hac. q. venter nata sunt. Quia claritas
sua eadem est, et in certitudine sine ne-
cessitate obiecti materialis, quia possibile non
est ea aliter habere. Etiam certitudo
sua necessitas obiecti formalis: et etiam
sibi formalis sua mediam non debet se aliter
habere posse. Quia dicitur certitudo quae
parte. Huius nimiam ut quae est, etiam est
dantur nisi si gal certo quae sibi praesentat,
utrumque obiectum aliter se habere non potest, et
consequenter oppositum non possibile est. Ex quo
7. primo et tunc non repugnant opinioni; 3. tunc
non et idem non repugnant quia nata sunt ad
opinionem non sunt.

Ex his sequitur primo quod recte docentur Comin. mistio
a. 2. suspicionem fore tunc accidentaliter ad opinionem.
Differre, nam suspicio ut colligitur ex. 5. Th. in
2. 2. q. 60. a. 3. et. 4. est opinio ex leuibus signis orta
per quam non totaliter inclinatur illius significantis
ad unam partem contradictionis licet magis delecto
minetur in hanc quam in aliam, ut ait idem. 4. Post.
l. 1.

Legitur 2do quod recte docet Scot. i. Part. q. 8.
 c. 2. contra Comib. etiam fidem humanam con-
 cernit q̄ ō ē euidens in testamento ē speciem
 opinionis propter sumptu tam q̄ etiam illis assensu
 cui formidine conuincit a, et p̄ ē uery et falsy;
 tam q̄ fides humana ut. S. Th. iii. q. 2. q. 4.
 a. 5. bene colligit ex Arist. b. Eth. c. 3. non
 ē habitus uery q̄ sit uery illud; tam q̄ fides
 i. Top. c. 5. ait quod fides ē humana, nam diui-
 na ē uery illud, ipsi incognita ē uideri ē
 uehementis opinio, eaq̄ pp̄ inter locos dialecticos
 uery etiam ē auctoritas humana: nec obstat
 quod Comib. obijciunt fides humana obiectu
 formale ac motuum speciei differre ab opinio
 obiectis formalibus q̄ opinio obiecta sumpta, ō
 ē minima species de p̄inde ac sic demonstra-
 tiva q̄q̄ quodam subalterna habet sub se ali-
 as numeras q̄ raritate medietate q̄ habitum
 species opinio, tra subalterna, tunc minima, ni-
 ter quas una etiam ē fides humana, saltem illa
 q̄ ō ē euidens in testamento, euidens n. can. ca-
 de p̄p̄rietas etiam cognitione certitudine ē a quod

nio etiam supel, videtur sub opioe lati sumpta
ta gare ois differre ab opioe stricti aue pta
Icare opioe lati sumpta pprime dividi potes
sit in cognitionem ex pimentalem et sum
seu sciam eadente in attestate et in opioem
pressi acceptam; hoc in susceptione et sum
hancina obsecram.

Distingui etiam ex coi sentia p opioe lati
sumpta un oibz et singulis speciebz suis, in
Immediatam et Mediatam. nam sicut naria
p ois partim sunt Immediata q q p ois a se
diversas requant demonstrari; Partim mediata
et demonstrabiles, ita etiam contingentes, authe
re Este .1. Post. c. 18. in quo pbat no dari
p grassam infinitam in illis predicatis sex narijs
sua contingentijs, et c. c. 26. solum in mediata
oioem describens ait quod sit acceptio se
assensu p ois imediata o naria; tales sunt
q ex termini aliquam vesi similitudine et p
habilitatem habent. c. c. parentes diligunt filios
Ois paup vult ditare se, ex qbz deduci possunt
mediata conclusiones ptabiles. Deum si ut
sua, ita etiam opioe tan in gare, tan in specie

Duplex ē; Habituali, et Actuali, q̄ ep̄ dicitur
 tis intelligatur.

Pro extremum
 circa quoniam h. a. magna controversia ē an de
 eodem obiecto simul ab eodem tōa possit haberi
 opio et Teia. Soty et. Rub. l. c. cum Arte
 et. S. Th. et pleriq̄ veterum negant.

Contra cum Suarez et pleriq̄ recentiorū ait. Non
 dicunt primo, actus incidentia simul circa idē
 obiectum complectum in eodem tōa accidenti
 consistere non possit. Ita docet. S. Th. in 1. 2.
 q. 67. a. 3. et in 2. 2. q. 1. a. 4. et. 5. ep̄. S.
 Augustino, q̄ ait: Quid. n. ē fides, nisi credere
 quod non vides; et ep̄. S. Gregorio dicentes:
 Quae apparent non habent fidem, fides n. ē, ar
 gumentum rerum nō apparentium. Heb. 11.

Ratio ē, q̄a eidentia et incidentia opponantur
 privative, sicut tenebra et Luna, caecitas et
 vis; Ergo non possunt simul in eodem tōa
 consistere. Ex hoc sequitur quod ibidem. S. Th.
 docet opioem posse sua p̄tā o posse cū cum
 tōa ad intelligentia principium, vel cū experientia.

et quavis aliā evidente notitia.
Ratio ē q̄a op̄io sic sumpta eēntialiter
ē invidens, auctore eodē. S. Th. c. a. 3.
Confirmatur hæc conclusio ex eīdem utili-
ma doctrina, quā habet. c. a. 4. et de resit.
q. 14. a. 1. Quia illud humanū tū dicitur
dicitur solet se habere in suis obiectis
suis iudicandi. Unde ē q̄a ab ipso ob-
iecto sufficienter movetur ino ad assensum
vel dissentium necessitate ut fit q̄a obiectum
vel in se immediate evidens ē, at prima prin-
cipia et sensibilia obiecta, vel p̄ aliud et medi-
ate, ut conclusiones q̄ tam ex primis principiis
tam ex sensu et experientialitate cognitio p̄e-
dantem consequentiam inferunt. Alio modo ē
q̄a ō sufficienter movetur ab obiecto, sed p̄-
terea oportet accedere motionē et impulsam
voluntatis, quod fit quandoq̄ obiectum neutro
modo evidens ē tunc. n. voluntas ad credendum
vel opinandum movet et impellit illud in
sibi, ut ex. S. Th. 2. 2. q. 1. art. 1. c. 3.

Ex q̄b̄g ita p̄batur assertio. In illis sua
 sponte necessitatis ad assertam vel dissentiam
 suo obiecto p̄bendum tunc voluntatis motis seu in-
 puls et constantet etiam alij illis ab ea causa
 dependentes tunc o habent, De quocumq̄
 liquet obiectu e cadere in se vel in alio, tunc
 illis proprie natura necessitat o quoad speci-
 ficacionem. Ex tunc o habet tunc nllj alij nec
 videt, iniquodi sunt fides et opio p̄bete sumpta.
 Dico 2do, Habity eadentes et invidentes o por-
 se simul in eodem futo e. Ratio e q̄a habity
 eadent nter se oppositione habent quā alij.
 Ex utraq̄ conclusionē 3 modis, supra de opio
 amitione relatē adiungi poterit quare, q̄ e ac-
 quisitio sua vel notitia eadentes.

Dico 3tio, Opio q̄ habet fidealem forai di-
 na accepā nec can fide nec can fide divina
 nec can nlla alia causa cognitione tunc habet
 in eodem circa idem obiectum complexū.
 Itaq̄ coi recte docent. Conim q̄ 2o ar. q̄a
 fide et ois causa cognitio reddit cognoscitiam
 inq̄natibilem, et aque castum e. Ratio n̄trectatē

De oppositi falitate, *tege fite. 1. Post.*
c. 2. *Confirmatus* qd mi possibile e actu
simul iudicare aliqd o posse se aliter
habere et posse se aliter habere, in tunc
contradictoria. Idem consequet etiam di
cendu videt de habitibz huiusmodi actuum in con
dem quam acty inter se oppositiore habere nite
antur. *Dico 2to, Acty q tu nate ob*
iecti nate et sunt possant e simul, adhaec
idem Conim. ar. 1. et Sol. q ait fite o
e locatum de tali qeio. Probatur can
de circa differantia ex regressa demonstrati
ao in quo pmissa p se nota p habitum principi
oran, nil nisi a posteriori se pbarat et cogno
scuntur demonstrare qd est q experimentali cogni
tione nitebat sicut demonstrat p p qd
intelligentia principiorum: tunc qd fite o q a
ctu non habet id potestato tu a iudicio no videt
habere negantiam cum actu q oio casty. e q qd
actu potest. opiora p pte dictam circa id obier
ctu complexum no possint simul conti tere in tunc
et toto genere ab ea differre. Vnde plura apud
Sol. et Conim.

ARTICULVS .11.

Quomodo scientia a principiorum intelli-
gentia et a sapientia differat?

Distinguiamur ab istis cognitionibus quae sunt vir-
tutes intellectuales, restat ut eam etiam a 4 virtutibus
grae Arist. b. Eth. c. 3. et seq. tradit. scienciam.
et non hoc a eam a duabus speculationibus. in seq. u.
ad operibus discriminabimus.

Quod ad principiorum intelligentiam est ea vel actu-
alis vel habitualis de quibus Arist. 1. Conclusio.

Veritas realiter ac specie differat a scientia; pri-
ma pars per se nota est, quia possunt esse de virtute
scientiam ex se scire ac cupiri. Secunda pars tradit
tur a Gellio. 1. p. m. b. c. 2. ex Arist. c. 6. Eth.
c. 6. et 7. et 2. Post. c. 18. et ex S. Th. con-
tra Sylu. et probatur ex diversitate motus, nam
primitus principiorum per se et absque ulla alia motus ex lon-
ga istius rei natura Damasco testatur apprehen-
dimus assentimus ad conclusionibus non nisi per aliam
mediam realiter ab ipsis distinctam nempe per prin-
cipiorum essentiam assentimus.

Intelligentiam principiorum distinguitur specie
per diversitatem veritatis, ut recte Coni. et 1. Post.

304
c. 23. a. 2. c. 2. et Rub. tr. 1. n. 20. Ratio est
quod principijs sine alio motivo associantur
quodam parietem abum aspiciunt. Ergo si al
ong terring varietur etia in parieti pictu cog
nitioes variabuntur atqz una ab altera hanc
seig distinguetur qua aspectus albi et nigri.

Intelligentia principiorum dicitur in practica
et speculatione ita docet Plotus. 2. Ethicorum
et. 8. Th. 1. q. 1. a. 4. ass. 3. est. et. et. et. et.
Practica est quae circa operibus vel moralibus vel artifi
cialibus tractatur, huiusmodi sunt ista. Deo est co
tenus, parentes honorandi, virtus amplectenda
sicuti rationem vivendam; et ista, terra est fero
ligna, domus est edificium ad nubes a caeli mu
nyis defendendos extructum, demonstratio gignit
ficiam, Topicus operum, Offitio rei sententiam ex
plicat. Moralium principiorum intelligen
tiam habitualem Ethici et Theologi cum
S. Th. 1. p. 1. q. 29. vocat Synthesin, cuius
officium in eo consistit ut intelligat ad bonum
et marmarum de malo etc. differunt ista prin
cipia quod speculativa fere docentur ab sen
tentialibus Offitiis cuiusque rei speculativa: practica
u. ex Offitiis finium operibus, ut in c. 25.

dictū. Considerat tū oīa p̄cipia p̄tina
 videt quod si q̄ quod not ming nota sunt,
 minores nobis p̄ Inductiōe et experientiam, et
 singularibz acceptam et fise docet Arlet. c. u. 2.
 Cor. quod oī ita intelligendū ē, ut q̄dā fallant
 quasi p̄tina p̄cipia cognitiō et dilectio
 p̄ Inductiōe ageri debet, sed hoc modo tantum
 quod experientialis et vīda. cū et singularibz
 hausta cognitiō conferat et inuet illū utū ad
 p̄cipia terminos bene apprehendat, q̄
 apprehensione facta illū. hanc p̄tina p̄cipia
 et lapis e sublimi deorsum sentas p̄cipia
 apprehensis p̄bet. essentia uel differentia ut et cō
 tūta bene docet Tol. in fine Rod. a p̄d que
 de hac et plura scita utilia legi possunt.
 Maior circa hanc. q̄ difficultas ē, an habita p̄cipia
 cipia sola cō differat ab illū utū, ut in Du
 rando docet Lotz, et Gregorius de Valentia Tom
 2. disp. 4. q. 3. pu. v. an reditē, ut sentire
 videtur Arlet et experientia docet. S. Th. 2. contra
 gentes. c. 78. et. 1. 2. q. 5. v. a. 1. Fermien et
 Caiet. ibid. in Comm. 1. Cor. c. 1. q. 1. v. 4. Rubig

tr. i. n. r. Gasq. 1. 2. disp. 79. c. 3. A. Jor.
Jur. mor. l. 3. c. 21. Verag. tunc q. babilis
E. ut posteriore priori pferamus. tunc pp
authoritatem tunc pp hanc rāem. Illud ut
phabita terminorum apprehensione et p cog
nitis principijs eodem modo se habet ad co
clusionem scibilem sicut se habet ad principi
apprehens coram terminis, quādam mōdo
nes p inde ac principia eade abstant et p
necessitant illam quoad specificationem. Itē
circa conclusiones scibiles atq. oī contronotia
datur aliq. habitus q. realiter ab intelligendi
potentia distinguitur. Itē etiam circa prin
cipia. Itē obviunt primo habitus o. datur
nisi aliq. post frequentē usum experientia
expiatur se promptis delictabilibz opati, quā
pzig sed ppris ac p se notis tam ante, quā post
assensu frequentes dicitur sem p equē facile
assentiri videntur. u. g. quod si tria sint se
et quod oī Totum sit. magis una parte. Ergo
non accipitur aliq. habitus realiter ab illa
dignitate. Ideo concessa maiore, negando minorem,
expimat. u. quo sapig etiam notissimis principijs

asserunt tanto nos se promptiores facilioresq;
 praesertim circa principia paulo abstrahiora, magis
 notae quod nos. Obvium ideo, tanta tam aequi
 re habitum quae potentia et habitum capacitate
 aliqua in differentiam habent respectu eorum actum
 quos exercent. Ita de eorum legibus sensibus
 non tam regent habitus; sed intellectiva poter
 unt esse primo in principia nullam ha
 bet in differentiam si deum nisi illis affectu
 si dicit. Ideo primo si haec ratio aliquid probat
 eos necesse est non dari habitum ista. Ideo
 ideo, illud humanae, circa prima principia,
 aliter quod exercitiam est liberam et in differentiam.
 et cum certum solent tam variis et frequenter
 nimis imperfecte apprehendi sentire significat
 ac proinde habitus principiorum bene indigere
 ad eos in partem. Ex dictis colligi
 et manifestum propositionum est autem multo sim
 pliciorum magis constabilium quae assensu conclu
 sionum signa illa nil aliud quam obiecto habet
 quam principia quae se notum simpliciter app
 hensione coram: et sicentiales affectus ad
 de constabiliis est inter illa officia, quae in partem.

unius complexio iudicio competere dicitur, in
 fideliter connotat alioq. includit ipsa p[ri]nci-
 pia seu medium p[er] quod evidentes iudicare
 debet conclusionis predicatu[m] d[omi]ni, conveniens et
 p[ro]pterea etiam evidentes iudicare debet d[omi]ni
 te consequentia ut ex i[st]o b[ea]t[us] Gillig. l. i. r. 4.
 c. 7. n. 8. et. g. Doull.

Ut dixerimus sic a sapientia intelligitur
 E[st] duas collectiones opinionum, circa unum p[ri]nci-
 pium sicut dicitur d[omi]ni. Nam Gabrielis. b. Eth.
 tr. 2. c. 3. et. 7. cum multis putat sapientiam
 esse unum habitum, sed conflatum ex duobus, scilicet
 p[er] se habere principia et veritas quod p[ro]bat
 ex Aristotele dicens. Sapientem ergo
 solam esse veram q[ui] ex principijs cognoscantur, sed
 etiam circa principia dicere verum oportet.
 Quare sapientia erit illib[er] et vera, et quasi
 habens caput veritatis p[ro]stantis in se.
 Contra Gillig. l. i. r. 4. c. 9. n. 9. et Corin.
 1. Doct. c. 20. q. 1. a. 1. ex eodem Aristotele. c. 7.
 et. 5. Th. Aristotem. l. 5. et. 1. 2. q. 5. r. a. 2.
 et ceteris sicut recte docet sapientiam esse
 ad conflatum ex principiorum et veritatis habitibus, et
 esse nobilissimam quandam veritatem in se sumpta specie

quod mediante lumine videmus ut ex merito
cel. Socr. 6. mel. 7. 10. et S. Th. 1. 2. q. 8
a. 3. et 7. 57. a. 2. ad 2. Et quod tunc non
sequitur quod. Quod cum talia prae-
bita principiorum non distingui a scia-
sionu et sapientia. ne habity et quodam
cipionu scission et ante conclusionem
tar, et deniq; principia simul et
conclusionibus q; istas scientias et
tialas picipiuntur: tam q; sapientia. ut
physica quoad prin- principia o ta
in alijs scijs in eo quod suas conclusiones
deducit, sed q; hoc diffeat quod tam magis
alianu scientia principia contra p-
talanda regardat conformate possit ad
onea ad impossibile, ad p-
plicosem ut fatis. Si lig et Sol. supra
7. 2. a. 3. cit.

ARTICULVS III.

Quomodo Scientia a Prudentia et
Arte differat?

Art et Prudentia conueniant primum quod utraq;
sit practica seu operativa cognitio theoretica et

Habitudo p[ro]tinent ad illam p[ro]cedit ut docet
 S. Th. iii. r. 2. q. 1. r. 2. Deinde quod utraq[ue] sit
 discursiva ut p[ro] i[n]t[er]ia docet Fol. 1. Pore
 c. 2d. et Sicut q[ue] Tom. 2. m. 3. p. de m. mee.
 patet Arden de Ludentia accidentali ha[ec] tu
 differre a t[er]cia et utiq[ue] discursu debet ha
 vere in se singulare et fere speculativa: nisi
 t[er]cia. T[er]cia et p[ro]cedit, ut q[ue] Arde docet
 S. Th. 6. Eth. 1. q. et Sibi 2. de N[atu]ralogia
 c. 1. q. et constat his exemplis ut p[ro]cedit h[ic]
 si fere modo ratiocinatur Paup[er] a potestate et
 dicitur e[st] danda elemosina. Et h[ic] . 2. q. Joannes
 e[st] pauper et ego bene pot[er]o illi dare; ergo huic
 Joanni d[omi]ni. Sic a[ut]em hoc fere modo p[ro]cedit:
 Domus edificanda e[st] ex bonis lignis, in terreno
 loco, sed ista sunt bona ligna et in hoc loco e[st]
 terra solida; Ergo ex his lignis in hoc loco
 edificare domus pot[er]o. Doctores utraq[ue]
 insistant circa contingencia et q[ue] dicitur se ha
 bere pot[er]unt calidore S. Th. 6. Eth. 1. q. item a
 brag[ue] circa singularia; Calidam . n. rural medic[us]
 esse hominem communem n[on] p[ro]cedit ex dictis q[ue]

patet nam conclusio reglar detorsioe par
tem pmissatu ex qly altera dyping singu
laru ne debere. Et haec sicut in opuscu
tis supponant habitum pmissu ex qly
suae conclusiones inferant sic etiam de Pa
dentia sua dictione de conclusiones colligat
partim ex Universalibus pmissu pmissu
et notis et a pmissu habitu pmissu
uel certe in aliqua die practica quoniam sub
alterante demonstrat, et quod Paulus in
doct. Antes et c. 2. et quod in mecha
nicas, mirat in. 1. Doct. c. 7. n. 19. apud Tolet.
partim ex pmissu saltem una p cognitionem
experimentalem innotet, inpta Adm. d. Eth. c. 7.
et. 1. met. c. 1. Dum ait in altinentibus ad acti
onem et affectionem magis confidendum est in vitro
cepto et in singularibus nescito, que necesse est
notare quod Universalium vna via practica
de in vobis in nescito est, et bene mox
Bicolominis gradu s. c. 19. - Quia utraque
magis spectat veritatem practica quam speculativa

et eade fit ut licet minor p[ro]p[ter] speculatiue
 falsa sit, si tamen sequatur conclusio, sine
 diuina prudentia et fidei practica ut tu
 ut ait dicitur, et experientia p[ro]bat q[uod] q[uod] n[on] g[er]it
 hoc dicitur et auaro quem pauper et pruden
 ter credit. Dat decemog nam, uel in aliquo lo
 co re ipse in p[ro]p[ter] quem debita diligentia ad
 uita[m] p[ro]p[ter] iudicabit de un[de] iustitia edificat
 uel in uigmodi conclusiones practica in id
 g[er]it euenit, speculative falsa sint relata
 in d[icitur] sine prudentia re uita[m] uera sunt, q[uod]
 veritas practica auctore fidei. b. Eth. c. 2. et
 in d[icitur] e[st] conformiter ad rectam appetitum
 sine intentionem finis. Recta in qua uel non
 uali uoluntate quam prudentia ep[iscop]i g[er]it, uel ar
 tificiali t[ame]n ualen artes h[ab]ent. It[em] licet
 conclusio practica in ordine ad suu[m] obiectu[m]
 falsa sit, t[ame]n in ordine ad finem ad arte[m] ma
 nitentem uera e[st] p[ro]p[ter].

Differunt tñ inter se Ars et Prudentia, quod
haec versatur circa morales operationes, et scilicet
de plerumq; ab arte vocantur praxer. et con-
suetudines et plerumq; ab arte vocantur praxer. et con-
suetudines etiam diu possunt latere et generis sui
sua uoce praxer. et ep. q. 2. a. 4. concludit
hinc habitualis Prudentia definitur ab arte
1. Eth. c. 5. Habitudo cum vera ratione ut
ut circa ea q; bona et mala homini sunt, unde
ibi definitur recta ratio agibilium q; effectus
tam actuali quā habituali Prudentia conuenit
quod etiam cum arte definitur ab eodem recta
ratio factibilium, et habitualis a. c. 4. dicitur
Habitudo cum vera ratione effectibus. in
ca quā dicitur, notanda est ep. Gregorius de
effectibus ita late sumenda est, ut omni
actione sui q; morales non sicut dicitur Immanuel
transcendat comprehendat ut possit in
q; dicantur factibilis, eo quod versentur circa
res q; corpore operati sunt, quod est
est seruis ai, et ad artes q; dicantur liberes

eo quod aiaa libeora hois pacem gicolant
gras, hoc verca complectatur.

in qua Trappião, Numeri, Tong, Logy, Arith
hoc e Grammatica Rhetorica Dialectica
Luthenica Musica, Geometria, et Astrologia
Dicitur in 17 reg, Officia habitus, ut ex du
datis inno In prudentia et Inertia q sunt
hanc inno, et Inertia. qd, authore, hote
dian e habitus tu o e falsa efferting, circa
id quod dicit e dty, uter pt, In prudentia
u. ota e habitus un, alia rãse abing circa
ca e bona et mala tu sunt. Deinde.
Cito q dicit se tam pta p inde pt ad fallor
na e veros abty me in d.

Ex hi tãve patet primo tãam presentim
speculationem de qua sola locuty e Arty in
Virtutem intellectualium enumerãe, ab utraq re
et Inertia, qad pãa tãa pãie dotta tu nar
salut circa Iniversalia; Arty u. et Pruden
tia pãaque quod magi practica qua specu
lativam veritatem spe de d, vercatat circa

m m m

singularia, p̄ median singulari cognita.
 Dabit deo logicam Boetii, qualem
 Universales conclusiones ex principiis p̄
 notis demonstrat eā p̄can de non b̄n̄t
 et Practicā seu Opativā p̄inde s̄c̄t̄
 In qualem ex Universalibus seu p̄ Habitu prin-
 cipiorū seu p̄ scientialem Logicā p̄
 tis singulari atq; et dicitur in regu-
 lare de modis differēti, conclusiones dicit
 eā ut ex artibus p̄p̄ie dicitur, p̄q; v̄n̄t.
 Sed haec de sc̄ia, et in isto scientiā pro-
 gano ad Ludē et G. otiaa Op̄. M. Dii.
 oīum, calitum, dicitur efficiant.

